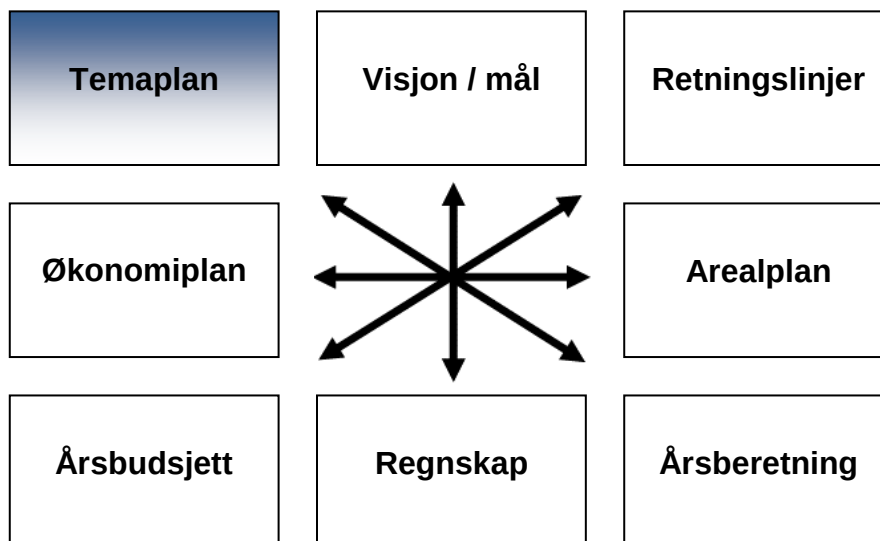

Trafikksikkerhet i Grane kommune

Lokal handlingsplan 2023 - 2028

Innhold

1. Innledning/bakgrunn	3
2. Overordna føringer for trafikksikkerhetsarbeid i Grane kommune	3
2.1 FNs bærekraftsmål	3
2.2 Meld. St. 40 (2015-2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering.	4
2.3 Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033.....	4
2.4 Barnas transportplan.....	5
2.5 Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg (2022-2025)	5
2.6 Regional transportplan 2022-2033.....	6
2.7 Folkehelse og trafikksikkerhet.....	6
2.8 Trafikksikker kommune	7
3. Ulykkessituasjon/-utviklingen i Grane kommune.....	7
3.1 Datagrunnlag fra Nasjonal vegdatabank	7
3.2 Datagrunnlag fra kommunale undersøkelser.....	9
3.2.1 Metode ved innsamling	9
3.2.2 Resultater fra kartleggingen	10
4. Hvilke målgrupper bør Grane kommune fokusere på for å øke trafikksikkerheten?	11
5. Tiltaksliste	11
5.1 Hvem gjør hva Stat, fylke eller kommune?	11
5.2 Tiltaksliste Statlige eller fylkeskommunale veger	11
5.3 Tiltaksliste kommunale virkemidler	12

1. Innledning/bakgrunn

Visjonen om null drepte og hardt skadde i trafikken ligger til grunn for alt trafikksikkerhetsarbeid i Norge. Siden 2010 er det satt etappemål for arbeidet mot nullvisjonen, og i NTP 2022-2033 heter det: «*Innen 2030 skal det maksimalt være 350 drepte og hardt skadde i veitrafikken, hvorav maksimalt 50 drepte. Ingen skal omkomme i veitrafikken i 2050.*»

Trafikksikkerhetsarbeid handler om å redusere risikoen for skader og ulykker blant alle trafikant- grupper i alle aldre, i alle miljøer. Vår trafikksikkerhetsplan skal ivareta de viktigste prioriteringene for å øke trafikksikkerheten i kommunen, og vårt arbeid skal være et bidrag for å nå de nasjonale målene. Kommunen har flere roller og oppgaver som innebærer at en direkte eller indirekte har mange muligheter til å bedre trafikksikkerheten, som:

- planmyndighet
- skole- og barnehageeier
- arbeidsgiver
- transportkjøper
- folkehelseaktør (ved å forebygge sykdom og skade hos innbyggerne)
- vegeier

Kommunens trafikksikkerhetsarbeid omfatter alle disse områdene.

I henhold til folkehelseloven og plan- og bygningsloven har kommunen et generelt ansvar for å fore- bygge skader og ulykker. Kommunen har ansvar for investeringer, drift og vedlikehold av det kommunale vegnettet. Som vegeier har kommunen et spesifikt ansvar for trafikksikkerhetstiltak på kommunale veier iht. veglova. Trafikksikkerhetsplan for Grane kommune 2023-2028 vil danne grunnlaget for videre føring av kommunens trafikksikkerhetsarbeid.

Det har vært flere rulleringer av trafikksikkerhetsplanen til Grane kommune oppigjennom årenes løp, dette er således en ny rullering. Den foregående planen utløp ved utgangen av 2022, og denne planen er å erstatte den i sin helhet med varighet til utgangen av 2028. Denne planen er basert på foregående plan, men strukturert etter ny mal fra Trygg Trafikk.

2. Overordna føringer for trafikksikkerhetsarbeid i Grane kommune

For å sikre en rød tråd i arbeidet, fra nasjonalt til lokalt nivå, er følgende styringsdokumenter lagt til grunn ved utarbeidelse av Grane kommunes trafikksikkerhetsplan.

2.1 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

De mest relevante punktene for kommunens trafikksikkerhetsarbeid innen bærekraftsmålene er:

- Mål 3 God helse:
 - Delmål 3.6) Innen 2030 halvere antall dødsfall og skader i verden forårsaket av trafikkulykker.
- Mål 4 God utdanning:
 - Delmål 4.7) Innen 2030 sikre at alle elever og studenter tilegner seg den kompetanse som er nødvendig for å fremme bærekraftig utvikling [...].
- Mål 11 bærekraftige byer og samfunn:
 - Delmål 11.2) Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris, og bedre sikkerheten på veiene [...] med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne og eldre.
- Mål 17 Samarbeid for å nå målene
 - Delmål 17.17) Stimulere til og fremme velfungerende partnerskap i det offentlige, mellom det offentlige og private og i det sivile samfunn [...].

2.2 Meld. St. 40 (2015-2016) Trafikksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering.

Regjeringen legger til grunn at Norge er verdensledende innen trafikksikkerhet på veg, som følge av målrettet, tverrsektoriell, kunnskapsbasert og langsiktig innsats. Trafikkulykker utgjør likevel et betydelig samfunnsproblem, og omfanget av tapte liv er uakseptabelt. Trafikksikkerhet må derfor fortsatt ha høy prioritet, med nullvisjonen som et av hovedmålene for transportpolitikken.

I stortingsmeldingen presenterer regjeringen seks satsningsområder hvorav ett omhandler forankring av tverrsektorielt trafikksikkerhetsarbeid på overordnet nivå.

Generelt vil regjeringen videreføre en bred tilnærming i trafikksikkerhetsarbeidet, en målrettet innsats mot de alvorligste ulykkestypene og en målrettet innsats mot risikogrupper. Det trafikantertede trafikksikkerhetsarbeidet skal vektlegges.

2.3 Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033

Det overordnede målet for Nasjonal transportplan 2022–2033 er:
«Et effektivt, miljøvennlig og trygt transportsystem i 2050.»

Nullvisjonen, visjonen om null antall drepte og hardt skadde i norske vegtrafikkulykker, er ett av de fem likestilte handlingsstrategiene i Nasjonal transportplan, og ligger til grunn for trafikksikkerhetsarbeidet i Norge.

Etappemål fram til 2030 er maksimalt 350 hardt skadde og drepte i vegtrafikkulykker, hvorav maksimalt 50 drepte, samtidig som det er et mål om 0 drepte i veitrafikken innen 2050.

I Nasjonal transportplan 2022–2033 har regjeringen lagt vekt på å utvikle et godt transportsystem som gir friheter og muligheter for alle, øker livskvaliteten, bidrar til verdiskaping, beskytter og redder liv, og bidrar til bedre helse, miljø og klima.

2.4 Barnas transportplan

Barn og unge er både dagens og framtidens trafikanter. Et godt transportsystem skal være trafiksikkert og tilpasset alle, og lar barn og unge leve aktive liv i bygd og by. God trafikk- og arealplanlegging tar hensyn til de yngste og deres behov. Barn og unge er sårbare, og deres ferdsel i trafikken krever målrettede tiltak.

Regjeringen vil (utdrag fra Barnas transportplan):

- gi barn gode muligheter til å være aktive og selvstendige trafikanter
- ta hensyn til barn og unges behov i areal- og transportplanleggingen
- prioritere en ramme på 500 mill. kroner i første seksårsperiode til tiltak som bedrer trafikk-sikkerheten for barn og unge, herunder etablere en tilskuddsordning for å stimulere til lokalt arbeid for trygge skoleveier og nærmiljøer
- jobbe for nullvisjonen, det vil si at ingen mennesker skal bli hardt skadd eller drept i trafikken.

2.5 Nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet på veg (2022-2025)

Nasjonal tiltaksplan for trafiksikkerhet på veg 2022-2025 er utarbeidet av Statens vegvesen, politiet, Helsedirektoratet, Utdanningsdirektoratet, Trygg Trafikk, fylkeskommunene og åtte storby- kommuner. I tillegg har en rekke øvrige aktører gitt innspill til planen.

Planen bygger på Meld. St. 20 (2020-2021) Nasjonal transportplan 2022-2033 (NTP) og Meld. St. 40 (2015-2016) Trafiksikkerhetsarbeidet – samordning og organisering. Ambisjonsnivå og prioritering- er i tiltaksplanen er i samsvar med Statens vegvesens handlingsprogram 2018-2023 (2029), Strategiplan for polititjeneste på veg 2016-2019, Trygg Trafikks strategi 2018-2025, fylkeskommunenes planer for prioritering innenfor trafiksikkerhetsarbeidet og de åtte storbykommunenes trafiksikkerhetsplaner.

Formålet med tiltaksplanen er å presentere et omforent og bredt spekter av faglig forankrede tiltak, i tillegg til å styrke samarbeidet mellom de sentrale trafiksikkerhetsaktørene. Tiltakene i tiltak- planen skal sikre at vi har stø kurs mot etappemålet i NTP.

2.6 Regional transportplan 2022-2033

Hovedmål	Fylkesvegnettet skal være sikkert, pålitelig, effektivt og klima- og miljøvennlig, og legge til rette for bærekraftig samfunns- og næringsutvikling.					
Relevante bærekraftsmål						

Delmål	Redusere vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegnettet.
Strategier	– Styrke vedlikeholds- og utbedringstiltak på eksisterende fylkesvegnett. – Prioritere større fornyingstiltak der effektene er særlig positive for utvikling av næringsliv og bo-, arbeidsmarkeds- og serviceregioner (BAS-regioner).

Delmål	Fylkesvegnettet skal være tilgjengelig og fremkommelig for trafikanter.
Strategier	– Prioritere skredsikring, opprusting av bruer, tunneler og ferjekaier som sikrer fremkommelighet og tilgjengelighet på vegnettet. – Legge til rette for tiltak som sikrer framkommeligheten på vegnettet som følge av framtidige klimaendringer. – Utvikle bo-, arbeidsmarkeds- og serviceregioner gjennom helhetlig utvikling av transportkorridorer med bedre fremkommelighet, høy pålitelighet og kortere reisetider.

Delmål	Fylkesvegnettet skal planlegges, bygges, driftes og forvaltes på en måte som tar hensyn til trafiksikkerhet, klima, miljø og natur
Strategier	– Nullvisjonen om ingen drepte eller hardt skadde i trafikken legges til grunn for alt arbeid innen forvaltning, planlegging, bygging, drift og vedlikehold av fylkesvegnettet. – Prioritere tiltak som sikrer en trygg fremkommelighet for myke trafikanter. – Styrke og systematisere trafiksikkerhetsarbeidet i Nordland

2.7 Folkehelse og trafiksikkerhet

Til tross for en markant reduksjon av antallet alvorlige trafikkulykker siden 1970 vurderes trafikk- ulykker som et betydelig folkehelseproblem. Det er spesielt for unge mennesker at trafikkulykker utgjør en viktig årsak til tidlig død, helsetap og redusert livskvalitet.

Regjeringen vil i tråd med Meld. St. 19 (2014-2015) Folkehelsemeldingen mestring og muligheter, forsterke det tversektorielle samarbeidet for å forebygge ulykker. Det er viktig at kommunen integrerer det ulykkesforebyggende arbeidet generelt, og trafiksikkerhetsarbeidet spesielt i sitt folkehelsearbeid. Jf. folkehelselovens § 4 skal kommunen bidra til å forebygge skade og lidelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt.

2.8 Trafikksikker kommune

Trafikksikker kommune er et organisatorisk trafikksikkerhetstiltak og ei nasjonal godkjenningsordning i regi av Trygg Trafikk. For å bli godkjent som Trafikksikker kommune skal kommunen ha innarbeidet rutiner og systemer for å kvalitetssikre trafikksikkerhetsarbeidet i hele virksomheten.

Godkjenningen innebærer en forpliktelse til å arbeide systematisk med trafikksikkerhet i alle rele- vante sektorer innenfor sitt ansvarsområde, og bygger blant annet på følgende kriterier:

- Kommunen har forankret ansvaret for trafikksikkerhetsarbeidet hos ordfører og kommune- direktør.
- Kommunen har innarbeidet trafikksikkerhet i HMS/internkontrollsystemet som inneholder regler for reiser og transport i kommunens regi, og ved kjøp av transporttjenester.
- Kommunen har oppdatert oversikt over trafikkulykker i kommunen
- Kommunen har en trafikksikkerhetsplan.
- Kommunen har oppfylt kriteriene for den enkelte sektor (oppvekst, kultur, helse, teknisk, plan, HR).

Godkjenningen har en varighet på tre år og kommunen kan deretter bli regodkjent.

Grane kommune ble i juni 2022 godkjent som Trafikksikker kommune.

3. Ulykkessituasjon/-utviklingen i Grane kommune

Ulykker og skader i trafikken påfører menneskene som rammes store lidelser. De er også svært kostbare for samfunnet. Helse- og omsorgstjenestene i kommunene må ta store deler av regningen. Det lønner seg derfor å forebygge.

De nasjonale tallene for antall omkomne i vegtrafikkulykker går nedover. Antall hardt skadde har imidlertid ikke hatt like stor nedgang. De siste årene før 2021 ligger tallet for omkomne og hardt skadde i vegtrafikkulykker i Norge på rundt 700 årlig. Av disse omkom om lag 100 personer. De nasjonale målene er å redusere dette antallet til maksimalt 350 innen 2030, altså en halvering av dagens nivå, i tråd med etappemålene mot nullvisjonen.

En rapport utgitt av Trygg Trafikk viser at dekningsgraden for registrering av meget alvorlige og alvorlig ulykker bare er 37 %, og for lettere grad av skade bare er 15 %.¹ På den bakgrunn er det grunn til å anta at disse tallene reelt sett er mye høyere.

I tillegg til de alvorligste trafikkulykkene skjer et høyt antall skader på veiene som ikke inngår i den offisielle ulykkesstatistikken fordi de ikke blir rapportert til politiet. Dette gjelder spesielt for eneulykker myke trafikanter.

3.1 Datagrunnlag fra Nasjonal vegdatabank

Et uttrekk fra Statens Vegvesens trafikkulykkeregister i perioden 2012-2021 gir oss følgende datasett for ulykker med personskade:

Totalt i kommunen:

Din tabell

År	Drept	Hardt skadd	Lettere skadd	Sum
2021	0	6	6	12
2020	0	0	6	6
2019	0	2	16	18
2018	0	1	6	7
2017	1	0	7	8
2016	1	1	7	9
2015	0	1	5	6
2014	0	2	6	8
2013	1	0	5	6
2012	0	1	12	13
Sum	3	14	76	93

Altså 3 drepte og 14 hardt skadde på disse årene.

Filtrert på kommunale og private veier får man dette resultatet:

Din tabell

År	Drept	Hardt skadd	Lettere skadd	Sum
2021	0	0	0	0
2020	0	0	1	1
2019	0	0	3	3
2018	0	0	0	0
2017	0	0	1	1
2016	0	0	1	1
2015	0	0	0	0
2014	0	0	0	0
2013	0	0	0	0
2012	0	0	6	6
Sum	0	0	12	12

Altså ingen drepte eller hardt skadde, men 12 letterede skadde på kommunale og private veier i Grane. Det er ingen tvil om at flesteparten av ulykkene med personskade i Grane kommune skjer på de store hovedfartsårene som E6, fylkesveier og riksveger i kommunen. Faktisk så skjer 65 % av alle ulykkene med personskade på E6. Resten skjer jevnt fordelt mellom riks-/fylkesveg og kommunal-/privatveg, også er det en andel som er registrert på ukjent vegkategori.

De aller fleste ulykkene med personskade i Grane kommune skjer utenfor tettstedene. Av de totalt 93 registrerte ulykkene mellom 2012-2021 er kun 7 av dem registrert på et tettsted, og alle på europa-, riks- eller fylkesveg. Det er likevel et tankekors at 1 av de 7 ulykkene var en dødsulykke.

Din tabell

År	Drept	Hardt skadd	Lettere skadd	Sum
2021	0	0	0	0
2020	0	0	0	0
2019	0	0	1	1
2018	0	0	2	2
2017	1	0	0	1
2016	0	0	0	0
2015	0	0	0	0
2014	0	0	2	2
2013	0	0	1	1
2012	0	0	0	0
Sum	1	0	6	7

3.2 Datagrunnlag fra kommunale undersøkelser

3.2.1 Metode ved innsamling

Barnehagen og skolen gjennomførte høsten 2022 en kartlegging av transportrute til/fra skole/barnehage, og i hvilke områder/ferdselsårer som benyttes på fritiden.

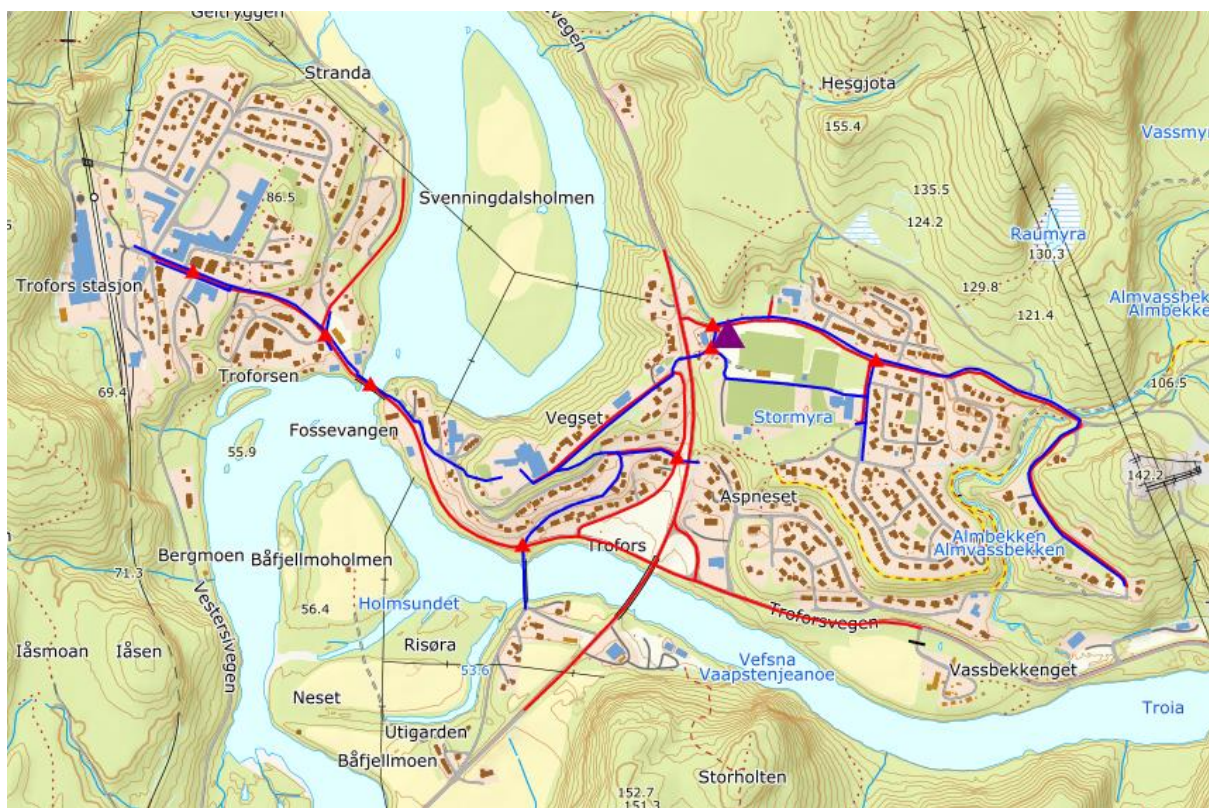
Gjennomgangen av det innkomne materialet viser at utfyllingen av kartleggingsskjema i mer eller mindre grad er mangelfull/vanskelig og tyde og har således begrensende kartleggingsverdi.

Det var i utgangspunktet ønskelig å kartlegge områdene/ferdselsrutene barn/unge bruker på fritiden også, og i den grad det er svart ut i kartleggingen viser det seg å i all hovedsak være de samme ferdelsrutene som til/fra skole/barnehage.

I september 2022 var det åpent for innbyggere i Grane kommune å komme med innspill til kommende trafiksikkerhetsplan.

Bevegelsesmønster og innkomne innspill er forsøkt sammenfattet i kartutsnittet under. Kartet i sin helhet ligger som vedlegg til dokumentet.

3.2.2 Resultater fra kartleggingen

Røde streker er de innmeldte ferdselsrutene for kjøretøy (bil, buss, taxi), mens blå streker er ferdselsrutene for mange trafikanter (gående, syklende). Røde trekkanter indikerer områder/punkter som er innmeldt som ubehagelige eller har utfordringer med hastighet på kjøretøy, fotgjengerovergang, vegstandard el.l. Lilla trekant ved Trixie indikerer busstopp for skolebarn som skysses med buss.

Gjengangere i kartleggingen og innspillene er (i tilfeldig rekkefølge):

- Busskur rundt om i kommunen; ønsker om oppsetting der det ikke er, ønske om lyssetting rundt busskurene, ønske om busskur i glass, flytting/plassering av disse.
- Krysningpunkt over Rv73 fra gamle Bogfjellmo bru mot g/s-veg (gamle E6).
- Hastighet på kjøretøy i Almvassevegen, Lyngvegen og Skolevegen.
- Dårlig standard på Skolevegen.
- Ønske om gang- og sykkelveg fra Trofors til Gammelsagmaro.
- Uheldig «samløkalisering» like øst for Trixie med fotgjengeroverfelt, gangveg, innkjøring til legekontoret og stopp-punkt for skolebussen mer eller mindre på samme sted.

4. Hvilke målgrupper bør Grane kommune fokusere på for å øke trafikksikkerheten?

Våre undersøkelser viser tydelig at Grane kommune bør styrke fremkommelighet og øke trafikksikkerheten for myke trafikanter.

Gjennom dette skal vi oppnå trafikksikre skoleveger samt mer mobilitet for eldre og personer med bevegighetsutfordringer (Leve hele livet). Det skal også bli enklere å aktivt velge å gå eller sykle istedenfor å kjøre ved korte avstander (<2 km) (Helse i plan).

5. Tiltaksliste

5.1 Hvem gjør hva Stat, fylke eller kommune?

For å øke trafikksikkerhetsarbeidet må det ytes innsats på flere områder. Det gjelder tiltak på kommunale, riks- og fylkesveger, trafikkopplæring/informasjon samt overvåking og kontroller.

Noen av oppgavene er tillagt kommunen fullt og helt mens noen omfatter kommunal ledelse gjennom samarbeid med fylke, stat eller organisasjoner.

Virkemidler i arbeidet:

Virkemiddel	Direkte underlagt kommunen	Kommunal deltagelse gjennom samarbeid. Fylke, stat eller andre org.
Tiltak på kommunale veier	*	
Tiltak på riks og fylkesveier		*
Arealplanlegging	*	
Trafikkopplæring skole og barnehage	*	
Overvåking og kontroll		*

5.2 Tiltaksliste Statlige eller fylkeskommunale veger

Grane kommune velger å aktivt prioritere å gi høringsuttalelser og bidra når Statens vegvesen eller Nordland fylkeskommune ber om innspill til trafikksikkerhetstiltak.

Grane kommune skal videre aktivt melde inn forslag til tiltak på statlig og fylkeskommunale veger som kan medføre en økt trafikksikkerhet.

5.3 Tiltaksliste kommunale virkemidler

For å gjøre tiltakslisten effektiv har Grane kommune valgt å liste opp tiltakene basert på transportens funksjon. I mange tilfeller vil funksjonene være overlappende.

Tiltak	Funksjon	Tiltak	Ansvarlig
1	Skoleveger	Informasjonskampanje fart	O/K
2	Holdning	Instruks for bruk av kommunale kjøretøyer	TEK/N
3	Holdning	Reflekskampanjer	O/K
4	Skoleveger	1. Forbedre særlig utfordrende krysningspunkter mellom harde og myke trafikanter 2. vurdere behov for nye/opprusting av eksisterende fotgjengeroverganger som benyttes til/fra skole/barnehage.	TEK/N
5	Skoleveger	Gjennomgang av behov for skilting langs de mest brukte samlevegene for skoleveg	TEK/N
6	Skoleveger	Grane kommune skal beholde og videreutvikle det daglige trafiksikkerhetsfokuset i kjerneoppgavene innen drift og vedlikehold. Driftskontrakter vinterdrift – prioritere brøyting og strøing av g/s-veger.	TEK/N
7		«Kiss and ride»-plass for skolebarn: Grane kommune skal videreutvikle Kiss & ride-plasser for å skape trafiksikre skoleveger.	TEK/N og O/K
8	Skoleveger	Videreformidle innmeldinger om busskur til vegeiere	TEK/N

Trafiksikkerhetsplan 2023 – 2028
Vedtatt i _____, __.__.__, sak __/__
